

Post Bellum

Příběhy našich sousedů

na ZŠ Jihlava

Rozhovor s pamětnicí

Eugenii Točíkovou

Pracovní kolektiv: ZŠ T.G. Masaryka Jihlava, Žižkova 50

Michaela Fílová, Barbora Jakubcová,
Kristina Němcová, Kristýna Vovčková

Vedoucí učitel: Vlasta Sedláková

Školní rok: 2014 - 2015

Štěstí trvá jenom vteřinu

Byl čtvrtek 5. března a my zazvonily na zvonek jednoho jihlavského bytu. Za dveřmi na nás čekal příběh jedné z mnoha pamětnic. Přivítala nás s milým úsměvem paní Eugenie Točíková, narozená 3.12. 1929, rozená Hybášková. Již od pohledu působila vlídně a nám bylo jasné, že nás její příběh osloví a odpoledne strávené s paní Točíkovou bude zajímavá zkušenost.

Vešly jsme dovnitř. Kristina Němcová, textová editorka, si připravila zápisník a tužku. Barbora Jakubcová, mluvčí týmu, začala kontrolovat nahrávací zařízení. Michaela Fílová a Kristýna Vovčková, dokumentaristé týmu, nachystaly fotoaparáty a videokamery. Paní učitelka Vlasta Sedláková, která nás přivedla k tomuto projektu, si pohodlně sedla do křesla.

Když byla připravena technika, Barča Jakubcová zahájila náš rozhovor: „Dnes je 5. března 2015, nacházíme se v bytě paní Točíkové v Jihlavě v ulici Tolstého 13...“ poté představí náš tým a položí otázku: „Tak, paní Točíková, mohla byste se nám v krátkosti nějak představit?“

Paní Točíková nám zopakovala základní údaje a rozpovídala se o svém dětství:

„...Narodila jsem se v Dolních Němčicích u Dačic. V Dačicích jsem prožila nádherné dětství, do svých patnácti a tři čtvrtě roku a od té doby žiji v Jihlavě...“

Paní Točíková vzpomíná...

Začala vyprávět o tom, jak prožila období 2. světové války, včetně totálního nasazení a práce pro Wehrmacht. Na rozdíl od většiny Čechů nevzpomíná paní Eugenie na 9.květen 1945 ráda:

„...9.května přijeli Rusové a než přijeli, tak asi dvě hodiny před tím střelil ‚esesák‘ mého tatínka do břicha. To byl zážitek, na který nemůžu zapomenout...“

Naštěstí vše dopadlo dobře, tatínek přežil a paní Točíková se vydala studovat do Jihlavy. Nebylo jednoduché rozhodnout se, kterou střední školu vystuduje, s čímž jsme soucítily, protože jsme v tomto okamžiku, jakožto žákyně devátých tříd, také byly nejisté.

Nakonec se rozhodla pro studium na Odborné škole pro ženská povolání. Závěr studia zkomplikovala změna režimu - „Únor 1948“. Zvzpomínala na události těsně před maturitou:

„... Jelikož můj tatínek, rodina prostě nebyla přístupná roku 48, kdy nastolil ten zrudnej režim, takže já jsem byla vyřazená prostě taky, tatínek byl vyřazenej úplně ze všeho, musel dělat takovýho toho posledního dělníka v Krahulčí, a já když už jsem měla jít k maturitě, tak už jsem měla echo, že teda neodmaturuju...“

Při poslechu této vzpomínky jsme všechny ani nedutaly.

Osudové setkání

V závěru studia se paní Točíkové podařilo odmaturovat, ale cesta na vysokou školu jí byla uzavřena v důsledku politických názorů a postojů její rodiny.

V průběhu studia na střední škole se seznámila se svým budoucím snoubencem, což si v té době ještě nedokázala představit.

Pan Vlastimil Kučera pracoval jako profesor na jihlavském gymnáziu. Vyprávěla, že díky předmětu, který vyučoval, svému vzhledu a vystupování byl předmětem zájmu mnoha dívek, proto si paní Eugenie myslela, že má nos kapánek nahoru. Nechtěla se s ním stýkat, ale osud tomu chtěl jinak:

„... Když jsem jela na praxi do Brna, na krční oddělení k profesoru ‚Ningerovi‘ a pan profesor Urban, který byl můj třídní, tak mě zavolał a řekl mi, že se mnou chce mluvit nějaký pan profesor Kučera...“

Následně hovoří o tom, jak se se svým budoucím snoubencem sejít nechtěla, ale nakonec svolila, a to byl začátek jejich společného příběhu.

Po třech schůzkách ji pan Kučera požádal o ruku a ona ke svému překvapení svolila. Do jejich růžové budoucnosti však zasáhla nepřízeň osudu.

Paní Eugenie vzpomíná:

„...Měli jsme natištěný oznámení, měli jsme dvě ohlášky v kostele už. A já jsem byla v Dačicích zrovna, byla velká bouřka, a já jsem se strašně bála, já se bojím bouřky, tak jsem šla za maminkou a za tatínkem do ložnice. A maminka byla tak strašně divná a říkala mě: ‚Neboj se, neboj se.‘ A pořád plakala a já jsem říkala: ‚Co se stalo‘ a ona říkala: ‚Evženko, já ti musím něco říct. Včera odpoledne zavřeli Vlastíka‘...“

Po otřesné informaci se mladé zamilované dvojici zhroutil svět.

Fotoarchiv paní E. Točíkové

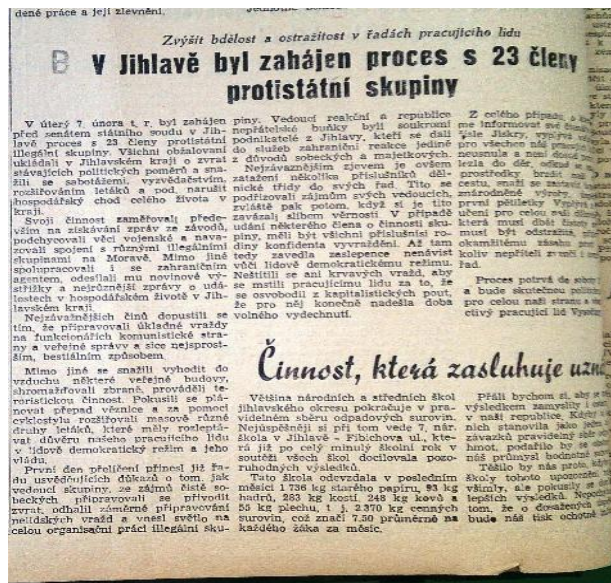

V této době probíhaly v celé naší společnosti politické procesy s odpůrci režimu.

Po únoru 1948 se profesor Vlastimil Kučera podílel na činnosti ilegální protikomunistické skupiny kolem sochaře Jaroslava Šlezingra.

Spolu s touto skupinou byl zatčen a souzen v zinscenovaném procesu. Cílem skupiny měla být otrava komunisty J. Dobrovolného. Vlastimil Kučera měl za tímto účelem obstarat jed z chemického kabinetu jihlavského gymnázia.

Vlastimil Kučera byl zatčen 7.9. 1949.

účast na přepravě a zadržování Dra. Meizla, a orgánů StB, slíbil

Stanslav B á r t a - byl členem protistátní skupiny, účastnil se většiny schůzek, rozmnožoval a rozšiřoval letáky, získal dalšího členu pro organizaci, účastnil se příprav na zavraždění Dobrovolného a věděl o přípravách na zavraždění odstranění orgána StB, převedení vězňů a osvobození dvou osob z tábora TNP

Jaroslav S l e z i n g r - byl členem protistátní organizace, nabídl a opatřil jed k zavraždění Dobrovolného, dal organizaci větší počet nábpjů do samopalu a získal další osoby do protistátní skupiny.

Vlastimil K u č e r a - byl členem organizace a odcizil jed Cyankali k zavraždění Dobrovolného

Josef K o č í - byl členem protistátní organizace, a odcizil jed Cyankali k zavraždění Dobrovolného

Ladislav B u l a n t - byl členem organizace, členem protistátní org. zapojil do ní několik dalších osob, rozšiřoval v Jihlavě protistátní leták „Občané“, věděl o přípravách na zavraždění Dobrovolného a spolu s Cumplem a Toušem plánoval vyhození dynamitem transformátoru v nar. podniku Pall.

Karel C u m p l - byl členem protistátní organizace, rozšiřoval větší počet letáků „Občané“, věděl o přípravách na zavraždění Dobrovolného a plánoval vyhození transformátoru v nar. podniku Pall.

Následovalo období, kdy byl obviněn, později souzen, a pak následovalo vynesení rozsudku.

V tomto období se spojencem zamilované dvojice stává jeden z bachařů jihlavské věznice:

„...Když jsem se dozvěděla, tajně, že má návrh na trest smrti teda jo, on taky, to mně řekl bachař...“ pamětnice se rozpovídala o povaze bachaře, jeho pomoci a následně dodává:

„...Přišel mi říct, že Vlastík má návrh na trest smrti, ať mu seženu advokáta, že má známýho prostě advokáta v Brně, že ať to stojí co chce, ale že maj hroznej strach...“

Soudní proces probíhal veřejně, vstup byl na povolení a v tuto dobu vysílaly pouliční tlapače informace o probíhajícímu procesu u Krajského soudu v Jihlavě.

Hlavním přelíčení se konalo v Jihlavě ve dnech 7. - 11. 2. 1950 . Pro Vlastimila Kučeru dopadl soudní proces „docela dobře“.

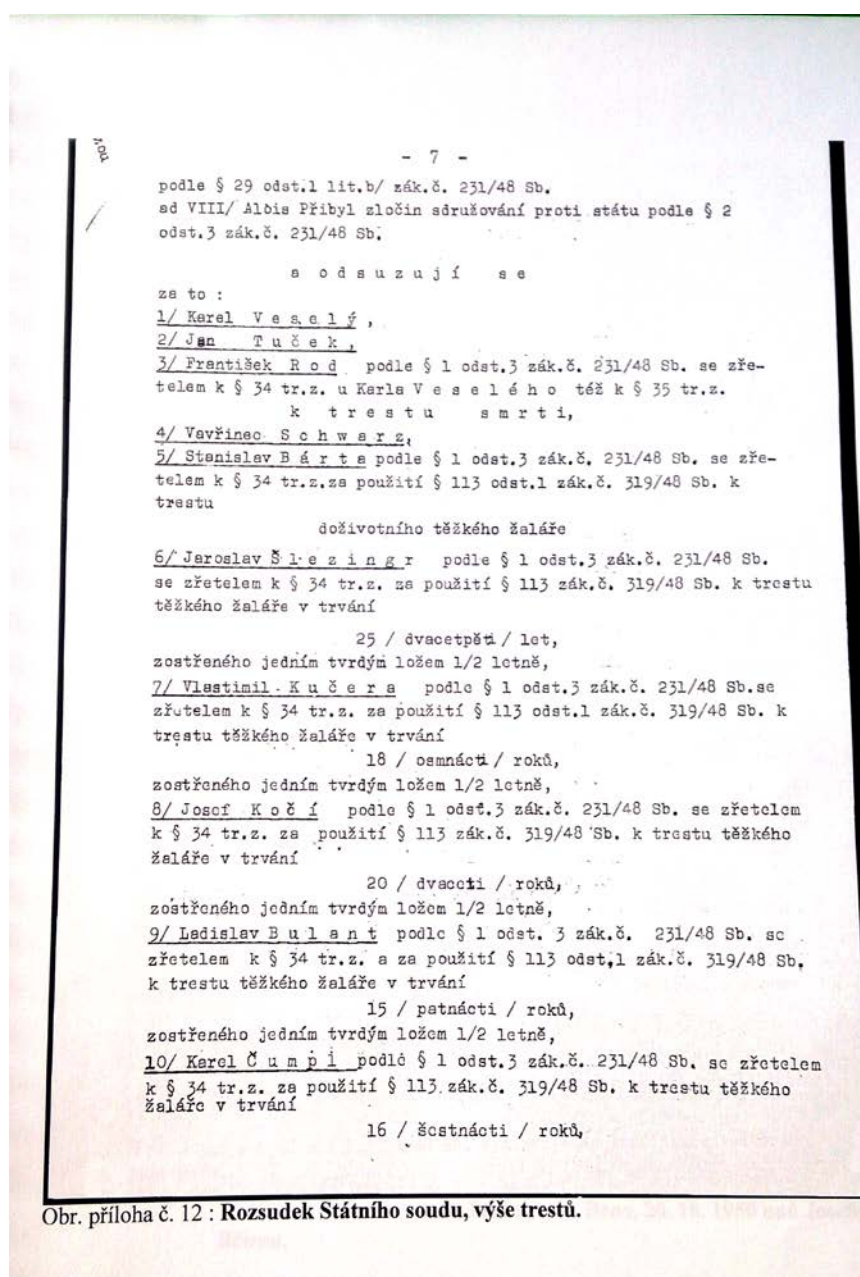

Dostal „jenom“ 18 let tvrdého žaláře, na rozdíl od dalších tří odsouzených.

V tomto procesu padly i tři rozsudky smrti. K trestu smrti byli odsouzeni: Karel Veselý, nar. 1.1.1917 v Jihlavě, Jan Tuček, nar. 7.5. 1916 ve Vídni a František Rod, nar. 13.9. 1902 ve Staré Říši.

Po skončení soudu čekali všichni tři odsouzení k smrti na výsledky žádosti o milost. 16.6. 1950 jim bylo oznámeno, že prezident odmítl jejich žádost o milost a poprava bude vykonána následující dne. Jako první byl oběšen František Rod, následoval Jan Tuček a jako poslední byl popraven Karel Veselý. Všichni tři byli oběšeni na dvoře Krajské soudní věznice v Jihlavě.

Dnes tuto událost připomíná památník před budovou Vysoké školy polytechnické v Jihlavě.

(volně z přelíčení částečně veřejném, částečně neveřejném, konaném v Jihlavě ve dnech 7. až 11. února 1950)

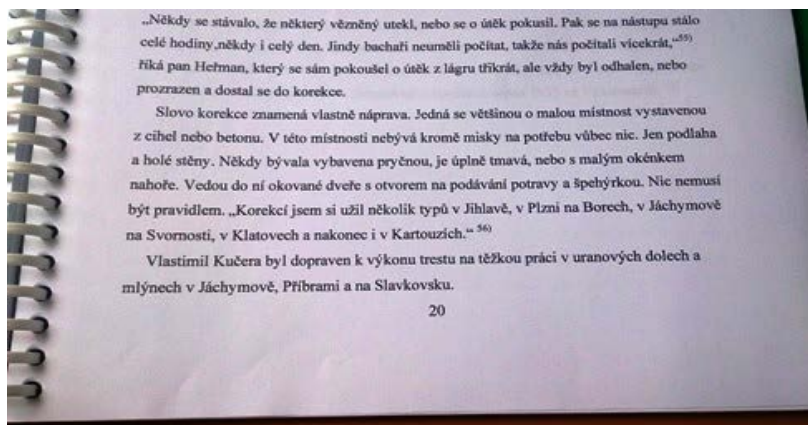
Po soudu byl Vlastimil Kučera odvezen do Borů, kde strávil rok a devět měsíců. Paní Točíková ho mohla , jako jeho snoubenka, navštívit pouze dvakrát do roka. Návštěva v Borech patří k nejužšími zážitkům jejího života. Vyprávěla, jak čekala asi dvě hodiny v místnosti s dalšími osmi ženami, ale nemohly spolu prohodit ani jedno slovo, protože místnost byla odposlouchávána. Následně, když si ji zavolali, procházela dlouhou chodbou s výklenky, ve kterých stáli vězni. Zprvu nemohla svého snoubence ani poznat, ale když se ujistila, že je to opravdu on, rozeběhla se k němu, avšak v tom jí zabránila ostražka.

Následně popisuje svůj rozhovor s Vlastimilem :

„...a on mě tak strašně prosil, ať mu zařídím, ať ho dají do Jáchymova. Dokážete si to představit, jak se tam na těch Borech asi musel mít, když chtěl Jáchymov ? A ten, samozřejmě to poslouchal bachař, okamžitě řekl, že jestli nepřestaneme, tak nám teda přeruší tu návštěvu, protože stejně, ta byla patnáctiminutová, a že by potřeboval zubní pastu. Zubní pastu jsem mu dát nemohla pochopitelně, protože to ani...Měl zánět okostnice. Strašně ho to bolelo, jestli ho tam vůbec ošetřovali, to já nevím...“

Z věznice na Borech byl profesor Kučera přeřazen do Jáchymova, kde pracoval na dole Eliáš, kterému se přezdívalo také „Důl smrti“. A to i proto, že vězni chodili po pás ve vodě a paní Točíková si myslí, že pan Kučera zvládl zdejší kruté podmínky jenom díky tomu, že byl sportovec a učitel tělocviku.

A pak následovaly další přesuny na těžkou práci v uranových dolech Příbram a na Slavkovsku.

Paní Eugenie v této době uskutečňovala pravidelné návštěvy u rodičů Vlastíka v Brně. Rodiče ji přijali za vlastní a našla si zde druhou rodinu.

Z návštěv se po určité době stala morální povinnost.

Pusa na rozloučenou

Přesto jedna návštěva byla jiná. Byla to poslední pusa mladé dvojice (snad na rozloučenou?)

„...Samozřejmě přes mříže jsme se s nima mohli bavit. A byl tam s ním Šlezinger. A Šlezinger chtěl, abychom si dali pusu.... ono to nešlo, a tak on udělal takovej... takhle se sehnul a Vlastík mu stoupl na ... ještě, že ho neprobořil..... stoupl mu na záda a my jsem si přes tu mříž dali pusu. A to bylo naposled...“

Při jedné z mnoha návštěv ji pan Kučera navrhl, aby si našla někoho jiného. Jejich vztah prý nemá budoucnost.

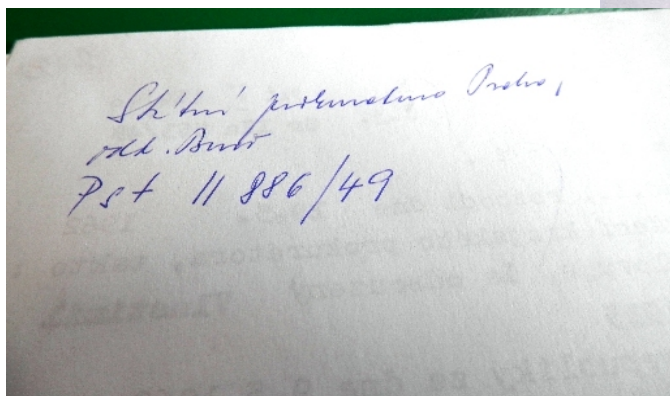
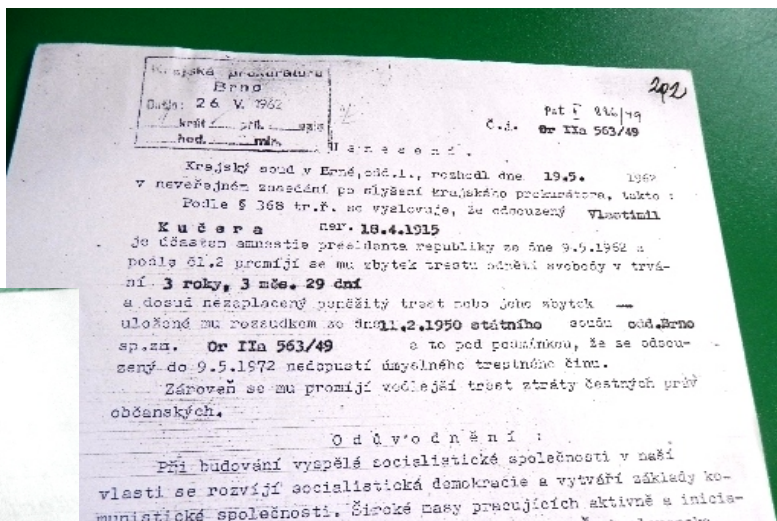
Paní Eugenie se v roce 1954 rozhodla, že nejlepší cesta k oboustrannému štěstí bude konec vztahu.

Později seznámila s panem Točíkem, kterého si posléze vzala za muže a mají spolu dvě děti. Tuto skutečnost ovšem nepochopili rodiče Vlastimila a dřívější vřelé vztahy ochladly.

Amnestie

Díky amnestii z roku 1962 se pan Kučera vrátil z vězení o pět let dříve.

Podle usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 19.5. 1962 v neveřejném zasedání bylo rozhodnuto, že Vlastimil Kučera je účasten amnestie prezidenta republiky ze dne 9.5. 1962 a podle čl.2 se mu promijí zbytek trestu odnětí svobody v trvání 3 roky, 3 měsíce a 29 dní.

(Volně podle Usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 19.5. 1962)

Díky amnestii se tak vrátil dne 10. května 1962 do svobodného života. Až do svého odchodu do důchodu pracoval jako dělník v podniku Jihomoravské vodárny a kanalizace v Brně.

Teprve po listopadové revoluci, v roce 1990, byl Vlastimil Kučera plně soudně rehabilitován a vyznamenán pamětní medailí.

Ještě jedno setkání

Po Vlastimilově propuštění, již vdaná, se znovu paní Eugenie setkala s panem Kučerou. Jednou prý nesla dětem na hřiště Pribináčky a on šel naproti ní. Přišel k ní, chytil ji za ruku, aby se podíval, zda má snubní prsten. Následně se ho paní Točíková zeptala, zda-li chce jít dovnitř, ale on zdvořile odmítl...

Na závěr svého vyprávění se paní Eugenie zamyslela nad svým životním krédem:

“...Štěstí trvá jen vteřinu...”

Paní Točíková se odmlčela a my zůstaly uchváčeny jejím příběhem.

Štěstí trvá jen vteřinu